

LIETUVOS APELIACINIS TEISMAS

AKTUALI PRAKTIKA CIVILINĖSE BYLOSE

2024 m. rugsėjo–spalio mėn.

1. CIVILINIO PROCESO TEISĖ

Dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo patentų ginčiuose

Lietuvos apeliacinis teismas (toliau – LApT) pabrėžė, kad Lietuvos Respublikos patentų įstatymo (toliau – Patentų įstatymas) 55 straipsnio 2 dalies nuostatos formuluotė – „yra pakankamas pagrindas įtarti“ – skiriasi nuo Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) 144 straipsnio 1 dalies nuostatos, pagal kurią ieškovas turi tik „tikėtinaai pagrįsti“ ieškinio reikalavimus. Todėl teismų praktika, suformuota taikant CPK 144 straipsnio 1 dalį, pagal kurią atmesti prašymą taikyti laikinąsias apsaugos priemones dėl ieškinio reikalavimų *prima facie* (didesnės įrodomosios galios) nepagrįstumo teismas gali tik tuo atveju, jei reikalavimo tenkinimo negalimumas yra akivaizdus jau pradinio jo pateikimo momentu, negali būti besąlygiškai vadovojamasi patentų ginčiuose, kadangi pagal Lietuvos Respublikos patentų įstatymo (toliau – Patentų įstatymas) 55 straipsnio 2 dalį reikalaujama, kad aukštesnis teismas būtų įsitikinęs ieškinio reikalavimų pagrįstumu. Tokią išvadą lemia ne tik lingvistinė Patentų įstatymo 55 straipsnio 2 dalies formuluotė, bet ir proporcingumo principas, kadangi laikinųjų apsaugos priemonių, sutampančių su ieškinio reikalavimais, taikymas patentų ginčiuose paprastai susijęs su itin reikšmingais teisiniais

padariniais atsakovui, todėl gali būti pateisinamas tik esant pakankamai akivaizdžiam ieškovo teisių pažeidimui.

Lietuvos apeliacinio teismo 2024 m. rugsėjo 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e2-497-881/2024](#)

Dėl vykdomojo dokumento grąžinimo ir vykdomosios bylos nutraukimo atėjimo

LApT išaiškino, kad vykdomojo dokumento grąžinimas išieškotojui skiriasi nuo vykdomosios bylos nutraukimo savo tikslais, subjektais, teisiniais padariniais. Tais atvejais, kai visa skola dar nėra išieškota, prašydamas grąžinti vykdomąjį raštą (pagal CPK 631 straipsnio 1 dalies 1 punktą) išieškotojas turi lūkestį, kad ateityje išieškojimas bus atnaujintas; tokiu atveju procedūroje veikia antstolis ir išieškotojas; vykdomoji byla nėra nutraukiama, ji užbaigiama. Ir priešingai, kai išieškotojas atsisako savo teisės į priverstinį išieškojimą (pagal CPK 629 straipsnio 1 dalies 1 punktą), tokiu atveju vykdomoji byla nutraukiama ir nebegali būti nei tęsiama, nei pradedama iš naujo to paties skolos dokumento pagrindu. Nagrinėjamu atveju ieškovas atsisakė savo teisės į priverstinį išieškojimą. Atitinkamai, vykdomasis dokumentas jam nebegali būti nei išduodamas pakartotinai, nei grąžinamas.

Lietuvos apeliacinio teismo 2024 m. spalio 10 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e2-575-407/2024](#)

Dėl teismo patvirtintos taikos sutarties vykdymo tvarkos pakeitimo

LApT pažymėjo, kad byloje, kurioje patvirtinta taikos sutartis, teismas šalies prašymu gali pakeisti patvirtintos taikos sutarties sąlygų vykdymo tvarką, tačiau negali pakeisti taikos sutarties sąlygų esmės. Teismo vertinimu, šalių taikos sutartimi sulgytų atsakovų mokėtinų skolos ir palūkanų išdėstytų įmokų dydžio pakeitimas nelaikytinas taikos sutarties esminių sąlygų korekcija, priešingai, tai atitinka sutarties sąlygų vykdymo tvarkos pakeitimą pagal CPK 646 straipsnio 3 dalį.

Lietuvos apeliacinio teismo 2024 m. spalio 31 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e2-654-370/2024](#)

Dėl galimybės tam pačiam teisėjui pakartotinai spręsti prašymo atnaujinti procesą priėmimo klausimą

LApT pažymėjo, kad CPK nenustatytas draudimas teisėjui dar kartą spręsti naujo prašymo atnaujinti procesą priėmimo klausimo ir toks teisėjo elgesys savaime nesuponuoja jo šališkumo. CPK 370 straipsnio 5 dalyje nustatytas draudimas nagrinėjant prašymą atnaujinti procesą ir (ar) bylą, kurioje procesas atnaujintas, dalyvauti teisėjui, dėl kurio sprendimo ar nutarties atnaujintas procesas. Tačiau aptariamoje byloje buvo sprendžiamas naujo prašymo atnaujinti procesą priėmimo klausimas, t. y.

tarpinis procesinis klausimas, bet ne paties prašymo atnaujinti procesą pagrįstumo klausimas.

Lietuvos apeliacinio teismo 2024 m. spalio 31 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e2-672-467/2024](#)

2. CIVILINĖ TEISĖ

Dėl darbdavio pareigos atlyginti žalą dėl profesinės ligos

Darbuotojo apdraudimas nuo nelaimingų atsitikimų darbe socialiniu draudimu įstatymuose nustatyta tvarka neatleidžia nuo socialinio draudimo išmokomis neatlygintos žalos atlyginimo. Tokiais atvejais, kai paskirta socialinio draudimo išmoka nevisiškai padengia atsiradusią žalą, vadovaujantis visiško nuostolių atlyginimo principu, likusią žalos dalį turi atlyginti už žalą atsakingas asmuo bendraisiais pagrindais. Taigi, jeigu darbuotojas buvo sužalotas dėl nelaimingo atsitikimo darbe dėl darbdavio kaltės arba neteko dalies ar viso darbingumo dėl profesinės ligos ir jam paskirta socialinio draudimo išmoka nevisiškai neatlygina patirtos žalos, likusią dalį bendraisiais pagrindais turi atlyginti darbdavys.

Be to, nelaimingo atsitikimo darbe akto ir (ar) profesinės ligos patvirtinimo akto surašymas yra privaloma nelaimingo atsitikimo darbe ir (ar) susirgimo profesine liga tyrimo stadija, turinti

reikšmės darbdavio materialinei atsakomybei (jos dydžiui).

Teisėjų kolegija taip pat pažymėjo, kad ligos pripažinimas profesine, laikantis įstatyme numatytų procedūrų, reiškia patvirtinimą, jog ją nulėmė darbo organizavimas ir darbo aplinka. Tokia išvada patvirtina ne tik priežastį, bet ir neteisėtus darbdavio veiksmus, reikšmingus jo atsakomybei kilti, nes darbdavys visais aspektais yra atsakingas už saugių darbo sąlygų sudarymą, todėl jam tenka pareiga paneigti institucijų konstatuotas faktines aplinkybes.

LApT pažymėjo ir tai, kad darbdavio kaltei konstatuoti užtenka profesinės ligos nustatymo fakto ir įrodymų, kad ši liga ieškovui atsirado dėl darbo atsakovo bendrovėje, nes tai reiškia, jog atsakovas, kaip darbdavys, netinkamai vykdė įstatymuose nustatytą pareigą užtikrinti saugias darbo sąlygas (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.248 straipsnio 3 dalis).

Lietuvos apeliacinio teismo 2024 m. spalio 3 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e2A-434-910/2024](#)

Dėl rangovo ir kitų statybos dalyvių civilinės atsakomybės

Sprendžiant dėl statybos dalyvių atsakomybės už paaiškėjusius statinio defektus, kiekvienu atveju reikia nustatyti defektų atsiradimo priežastis ir konkretų priežastinį ryšį, t. y. kurio (-ių) statybos

procesе dalyvio (-ių) neteisėti veiksmai (neveikimas) nulėmė konkretaus defekto atsiradimą ar prie to prisidėjo. Kiekvienu atveju turi būti įvertintos konkrečios bylos faktinės aplinkybės, siekiant nustatyti, kokiomis proporcijomis statybos proceso dalyviams paskirstytina atsakomybė už netinkamą projektavimo ir statybos rangos darbų kokybę, kokia apimtimi yra pagrindas sumažinti rangovui tenkančią atsakomybės dalį dėl užsakovo ir (ar) jam atstovaujancio statybos techninio prižiūrėtojo kaltės. Pareiga įrodyti aplinkybes, šalinančias ar mažinančias rangovo atsakomybę, tenka rangovui, siekiančiam išvengti atsakomybės ar ją sumažinti.

LApT atkreipė dėmesį, kad už technologinės kortelės (techninį dokumentą, kuriame aprašyta statybos darbų pagrindinių ir pagalbinių operacijų technologija) ir atitinkamos darbų technologijos (nagrinėjamu atveju – fasado plytelių klijavimą) pasirinkimą yra atsakingas rangovas, kuris technologinę kortelę parengia, atsižvelgdamas į projektuotojo parengtus darbo projekto sprendinius, tačiau projektuotojas pačios darbų atlikimų technologijos neprivalo nurodyti, nes pareiga pasirinkti tinkamą darbų atlikimo technologiją tenka rangovui.

Nagrinėjamu atveju rangovas, manydamas, kad nesugebės tinkamai atlikti rangos darbus (priklijuoti užsakovo pasirinktas fasado plyteles),

galėjo atsisakyti dirbti su netinkamomis statybinėmis medžiagomis, sustabdyti darbų vykdymą arba net nutraukti rangos sutartį.

Lietuvos apeliacinio teismo 2024 m. spalio 24 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e2A-379-567/2024](#)

Dėl pelno palūkanų mažinimo

Mokėjimo (pelno) palūkanos yra prievolės vykdymas natūra, todėl šalių sutartas pelno (mokėjimo) palūkanų dydis gali būti mažinamas ne vadovaujantis CK 6.37 straipsnio 3 dalies nuostatomis dėl kompensuojamųjų palūkanų mažinimo, o taikant sutarčių teisės normas (pvz., CK 6.223, 6.228 straipsniai ir kt.), tačiau tam turi būti nustatytas teisinis pagrindas.

Teismas turi teisę išnagrinėti sutarties sąlygą ir ją atitinkamai pakeisti pagal CK 6.228 straipsnį tik esant šalies prašymui, jai įrodinėjant šios materialiosios teisės normos taikymo pagrindus konkrečiu atveju.

Lietuvos apeliacinio teismo 2024 m. spalio 24 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e2A-389-790/2024](#)

3. NEMOKUMO TEISĖ

Dėl teisės inicijuoti bankroto procesą

LApT pažymėjo, kad kreditorius, teigdamas, jog skolininkė bendrovė negrąžino jam paskolintų lėšų, turi pateikti įrodymus, kad skolos grąžinimo terminas

yra suėjęs. Kreditorius neturi teisės inicijuoti bankroto proceso tol, kol skolos terminas nėra suėjęs. Šiuo atveju teiginiai, kad skolininkė panaudojo pinigus ne pagal paskirtį, nėra teisiškai reikšmingi. Jei paskola buvo panaudota ne pagal numatytą tikslą, kreditorius turi kreiptis į teismą dėl paskolos sutarčių nutraukimo ir skolos gražinimo.

Be to, pirmosios instancijos teismas, nustatęs, kad pareiškėjas dar neturi teisės inicijuoti bankroto procesą, turėjo priimti procesinį sprendimą bylą nutraukti pagal CPK 293 straipsnio 1 punktą, o ne atsisakyti iškelti nemokumo bylą atsakovei.

Lietuvos apeliacinio teismo 2024 m. spalio 24 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e2-835-881/2024](#)

Dėl atsisakymo iškelti restruktūrizavimo bylą ir klausimo dėl bankroto bylos iškėlimo išnagrinėjimo vienu procesiniu dokumentu

LApT išaiškino, kad tais atvejais, kai teismas atsisako juridiniam asmeniui iškelti restruktūrizavimo bylą, klausimas dėl to paties juridinio asmens bankroto bylos iškėlimo turi būti išnagrinėtas tuo pačiu procesiniu dokumentu. Pažymėtina, kad pirmosios instancijos teismas padarė procesinį pažeidimą, nes atsakovo bankroto bylos iškėlimo klausimą nutarė nagrinėti atskirame teismo posėdyje, nors klausimas dėl to paties juridinio asmens nemokumo (restruktūrizavimo ar bankroto)

bylos iškėlimo turi būti išnagrinėtas tuo pačiu procesiniu dokumentu, kompleksiskai įvertinant nemokumo (restruktūrizavimo ar bankroto) bylos iškėlimo sąlygas, numatytas JANĮ 21, 22 straipsniuose. Toks pažeidimas negali būti laikomas formaliu, t. y. nedarančiu įtakos skundžiamos teismo nutarties teisėtumui ir pagrįstumui. Teismui tuo pačiu procesiniu sprendimu kompleksiskai neišsprendus klausimo buvo pažeisti JANĮ įtvirtinti procedūros ekonomiškumo, operatyvumo ir kreditorių interesų apsaugos principai, kadangi delsimas pradėti bankroto ar restruktūrizavimo veiksmus gali mažinti juridinio asmens mokumą, didinti jo įsipareigojimus, sukuria teisinį neaiškumą jo kreditoriams.

Lietuvos apeliacinio teismo 2024 m. spalio 10 d. nutartys civilinėse bylose Nr. [e2-754-934/2024](#) ir Nr. [e2-755-881/2024](#)

Dėl žalos, laiku nesikreipus dėl bankroto bylos bendrovei iškėlimo, dydžio nustatymo

Teisėjų kolegija nurodė, kad tais atvejais, kai ieškinio dėl žalos atlyginimo reikalavimas grindžiamas finansinių reikalavimų padidėjimu laiku nesikreipus dėl bankroto bylos iškėlimo, sprendžiant dėl priteistinos žalos dydžio yra reikšmingi tik tie kreditorių finansiniai reikalavimai, kurie patvirtinti bankroto byloje. Išaugęs bendrovės skolų dydis

nustatomas pagal bankroto byloje patvirtintą kreditorių finansinių reikalavimų sumą.

LApT pažymėjo, kad nors bankroto administratorius, remdamasis buhalterinės apskaitos dokumentais, gali nustatyti, jog bendrovė galbūt nėra atsiskaičiusi ir su kitais asmenimis, tačiau jei kreditoriai nusprendžia nepareikšti finansinių reikalavimų, taip jie atsisako savo materialinių teisių gynybos arba neteikia finansinio reikalavimo tvirtinti dėl kitų priežasčių (pvz., su jais atsiskaityta arba nemokumo administratoriui nėra perduoti visi buhalterinės apskaitos dokumentai), todėl nėra teisinio ir faktinio pagrindo teigti, kad kreditoriams, kurie neteikė pareiškimo dėl finansinio reikalavimo patvirtinimo, dėl išaugusio bendro skolų dydžio padaryta tiesioginė ar netiesioginė žala; nėra ginami hipotetinių kreditorių teisės ir interesai.

Lietuvos apeliacinio teismo 2024 m. rugsėjo 12 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e2A-433-407/2024](#)

Dėl kreditoriaus teisės nemokumo procese ginčyti kito kreditoriaus reikalavimus

LApT remdamasis kasacinio teismo praktika nurodė, kad nors kreditorius nemokumo (restruktūrizavimo) procese turi teisę ginčyti kito kreditoriaus finansinį reikalavimą, tačiau ši teisė gali būti įgyvendinama tik Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymo (toliau – JANĮ) 41 ir 42 straipsniuose

nustatyta specifine tvarka. Pagal įstatyme numatytą reguliavimo modelį kreditorius, ginčydamas kito kreditoriaus reikalavimą, visus savo argumentus, paneigiančius kito kreditoriaus reikalavimo pagrįstumą ir teisėtumą (pvz., kad kreditorius, siekiantis savo reikalavimo patvirtinimo, iš viso neturi reikalavimo teisės į skolininką ar reikalavimas yra mažesnės apimties ir t. t.), turi pateikti prieštaravimų (atsiliepimo) forma išskirtoje civilinėje byloje.

Todėl netiesioginio ieškinio, kuriuo ginčijami kitų kreditorių finansiniai reikalavimai, pareiškimas restruktūrizavimo byloje, sprendžiant finansinio reikalavimo tvirtinimą, ir (ar) išskirtoje byloje dėl finansinio reikalavimo tvirtinimo nėra galimas.

Lietuvos apeliacinio teismo 2024 m. rugsėjo 23 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e2-745-450/2024](#)

Dėl galimybės tikslinti ankstesne teismo nutartimi patvirtinto kreditoriaus reikalavimo eiliškumą

LApT pažymėjo, kad viešojo intereso bankroto byloje užtikrinimas negali būti įgyvendinamas, kai bankrutuojančio juridinio asmens kreditoriais pripažįstami asmenys, turintys nors ir teisėtą reikalavimo teisę, tačiau jų reikalavimų tenkinimo eiliškumas identifikuojamas neteisingai. Situacija, kai kreditoriaus reikalavimas ankstesne nutartimi nepagrįstai patvirtintas ne ta eile, kuria priklausytų

pagal įstatymą, neatitinka viešojo intereso bankroto byloje užtikrinimo, kadangi kreditoriui nepagrįstai esant ne toje eilėje yra nemotyvuotai ir neteisingai iškraipomos visų kreditorių reikalavimų patenkinimo galimybės ir proporcijos. Tokiu atveju turi būti suteikta galimybė patikslinti kreditoriaus reikalavimą.

Lietuvos apeliacinio teismo 2024 m. rugsėjo 30 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [2-735-467/2024](#)

Dėl bankroto administratoriaus teisės pareikšti ieškinius bankrutuojančios įmonės vardu

LApT priminė, kad JANĮ nuostatos, įtvirtinančios bankroto administratoriaus teisę (ir pareigą) atitinkamais atvejais pareikšti ieškinius teisme bankrutuojančios įmonės vardu ir interesais, nenustato jokių specialių šios teisės įgyvendinimo sąlygų. Kreditorių susirinkimo teises reglamentuojančios normos taip pat neįtvirtina jokių kreditorių susirinkimo teisių, susijusių su bankroto administratoriaus kontrole reiškiant ieškinius teisme bankrutuojančios įmonės vardu. Taigi, kreditorių susirinkimui pagal įstatymą nėra suteikta teisė riboti bankroto administratoriaus teisės reikšti ieškinius bankrutuojančios įmonės vardu įgyvendinimą nei tiesiogiai (teikiant privalomus nurodymus bankroto administratoriui kreiptis į teismą ar draudimus tai daryti), nei netiesiogiai (riboti tokią bankroto administratoriaus teisę per administravimo išlaidų

sąmatos tvirtinimo (keitimo) procedūrą). Bankroto administratorius sprendimus pareikšti ieškinius bankrutuojančios įmonės vardu ir interesais priima savarankiškai ir kreditorių susirinkimo valios juos priimdamas ir įgyvendindamas nėra saistomas.

Lietuvos apeliacinio teismo 2024 m. spalio 3 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e2-742-467/2024](#)

Dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo restruktūrizavimo procese

LApT išaiškino, kad teismas, prieš sprenddamas dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo būtinumo, turi išspręsti pareiškimo dėl nemokumo bylos iškėlimo priėmimo klausimą.

Pagal JANĮ 19 straipsnio 5 dalį, teismui priėmus pareiškimą iškelti juridiniam asmeniui nemokumo (restruktūrizavimo arba bankroto) bylą, iki teismo procesinio sprendimo, kuriuo bus išspręstas nemokumo bylos juridiniam asmeniui iškėlimo klausimas, įsiteisėjimo įsigalioja įstatymų leidėjo numatyta laikina apsauga – privaloma sustabdyti to juridinio asmens turto realizavimo ir išieškojimo iš juridinio asmens veiksmus. Taigi, papildomas prašymas iki procesinio sprendimo dėl restruktūrizavimo bylos iškėlimo įsiteisėjimo taikyti kaip laikinąją apsaugos priemonę draudimą kreditoriams vykdyti priverstinį išieškojimą iš

bendrovės lėšų ar kito turto yra perteklinis, nes tokia apsauga taikoma pagal įstatymą.

LApT taip pat pažymėjo, kad bendroji laikinųjų apsaugos priemonių taikymo taisyklė yra ta, jog tokios priemonės negali būti taikomos byloje nedalyvaujantiems asmenims, tačiau gali būti šios bendrosios taisyklės išimčių. Visgi nedalyvaujantiems byloje asmenims laikinosios apsaugos priemonės pritaikomos ne tiesiogiai, o kaip tam tikrų laikinųjų apsaugos priemonių pritaikymo dalyvaujančiam byloje asmeniui padariniai. Nagrinėjamu atveju buvo spręsta dėl galimybės taikyti laikinąsias apsaugos priemones patrunuojamajai bendrovei, kuri yra atskiras byloje nedalyvaujantis juridinis asmuo. LApT pažymėjo, kad, patrunuojančiajai bendrovei siekiant nemokumo bylos iškėlimo, nėra teisinio pagrindo taikyti laikinąją apsaugos priemonę – priverstinio išieškojimo sustabdymą iš patrunuojamosios bendrovės, laidavusios patrunuojančiosios bendrovės kreditoriams už šios bendrovės prievolių tinkamą įvykdymą.

Lietuvos apeliacinio teismo 2024 m. spalio 1 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e2-760-912/2024](#)

Dėl bankrutuojančio juridinio asmens dalyvio teisės teikti pareiškimą atstatydinti nemokumo administratorių

LApT pažymėjo, kad juridinio asmens dalyviai nemokumo procese turi JANĮ nustatytų teisių ir pareigų, tačiau šiame įstatyme nenumatyta jų teisė teikti teismui pareiškimą atstatydinti juridinio asmens bankroto procesą administruojantį nemokumo administratorių. JANĮ 39 straipsnio 1 dalies 5 punkte įtvirtinta, kad pareiškimą dėl nemokumo administratoriaus atstadydinimo gali teikti arba kreditorių susirinkimas, arba kreditorius (kreditoriai), kurio (kurių) teismo patvirtinti reikalavimai vertine išraiška sudaro daugiau kaip 1/2 visų kreditorių teismo patvirtintų reikalavimų sumos. Taigi, bankrutuojančio juridinio asmens dalyviai neturi teisės teikti pareiškimo atstadydinti nemokumo administratorių.

Lietuvos apeliacinio teismo 2024 m. spalio 10 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e2-818-910/2024](#)

4. VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ TEISĖ

Dėl pirkimo procedūros nutraukimo padarius esminę klaidą pirkimo dokumentuose

Teisėjų kolegija pažymėjo, kad, aiškinant ir taikant Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo (toliau – VPĮ) 29 straipsnio 4 dalies nuostatas, aktualūs kasacinio teismo bendro pobūdžio išaiškinimai,

pateikti aiškinant ir taikant VPĮ 7 straipsnio 5 dalį (redakcija, galiojusi iki 2017 m. liepos 1 d.), kurioje buvo įtvirtinta perkančiosios organizacijos teisė nutraukti pirkimo procedūras, jeigu atsirado nenumatytų aplinkybių.

Remdamasis kasacinio teismo praktika, apeliacinis teismas išaiškino, kad perkančiosios organizacijos sprendimas nutraukti viešąjį pirkimą galėtų būti pripažintas pagrįstu byloje nustačius, kad dėl padarytos klaidos pirkimas tapo netikslingas arba jam įvykus būtų įsigytas perkančiojo subjekto poreikius neatitinkantis pirkimo objektas. Tačiau, atsižvelgiant į pirkimo procedūrų nutraukimo išimtinį pobūdį bei siekiant nepažeisti skaidrumo principo, perkančiajai organizacijai reikėtų ne tik nurodyti galimos klaidos faktą, bet ir pateikti objektyvius duomenis, įrodančius, kad pirkimo nenutraukimas turės neigiamą įtaką pirkimui, tiekėjams ir (ar) perkančiajai organizacijai, t. y. pirkimo dokumentuose padaryta klaida yra esminė.

Lietuvos apeliacinio teismo 2024 m. rugsėjo 3 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e2A-467-934/2024](#)

Dėl perkančiosios organizacijos diskrecijos vertinti, ar kaina neįprastai maža

LApT, remdamasis kasacinio teismo praktika, pabrėžė, kad perkančioji organizacija turi diskrecijos teisę vertinti, ar pasiūlyta kaina (ar jos dalis)

neįprastai maža, net jeigu VPĮ 57 straipsnio 1 dalyje įtvirtintos prezumpcijos sąlygos yra nenustatytos. VPĮ 57 straipsnio 1 dalyje vartojama frazė „pasiūlyta kaina atrodo neįprastai maža“ reiškia, kad perkančioji organizacija *prima facie* įvertina, ar pasiūlymo kaina nėra neįprastai maža, t. y. nustato, ar pasiūlyme yra požymis, galintis sukelti įtarimą, jog jame nurodyta kaina yra neįprastai maža (siūloma kaina yra gerokai mažesnė už kituose pateiktuose pasiūlymuose nurodytą kainą arba už įprastinę rinkos kainą, ar prekių, paslaugų, darbų ar jų sudedamųjų dalių kaina ar sąnaudos atrodo neįprastai mažos ir atskirai pagrįstinos). Atlikdama šį vertinimą perkančioji organizacija turi remtis objektyviais ir skaidriais kriterijais, nepažeisdama viešųjų pirkimų principų.

Lietuvos apeliacinio teismo 2024 m. rugsėjo 26 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e2A-530-933/2024](#)

Dėl Vyriausybės sprendimų pagal sandorių atitikties nacionalinio saugumo interesams patikrą reikšmės atmetant tiekėjų pasiūlymus

Teisėjų kolegija išaiškino, kad tais atvejais, kai Vyriausybė yra priėmusi sprendimą, kad investuotojas ar ketinamas sudaryti sandoris, patenkantis į Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo (toliau – NSUSOAĮ) numatytą patikros

sistemą, neatitinka nacionalinio saugumo interesų, perkančioji organizacija neturi apsisprendimo laisvės bei privalo vykdyti atitinkamą Vyriausybės sprendimą ir pašalinti pasiūlymą VPĮ 45 straipsnio 2¹ dalies 4 ir 5 punktuose nustatytais pagrindais.

Tačiau galimi atvejai, kai Vyriausybė yra priėmusi sprendimą, patvirtinantį, kad VPĮ 45 straipsnio 2¹ dalies 1 ir 2 punktuose nurodyti subjektai (įskaitant tiekėjus ir juos kontroliuojančius fizinius asmenis) ar su jais ketinami sudaryti ar jau sudaryti sandoriai neatitinka nacionalinio saugumo interesų, tačiau perkančioji organizacija vykdo pirkimų procedūras dėl kitų sandorių, dėl kurių Vyriausybė nėra priėmusi sprendimų ir kurie nepatenka į patikros pagal NSUSOAĮ sistemą, sudarymo. Gali susidaryti ir tokios situacijos, kai kompetentingos institucijos turi informacijos, kad atitinkami subjektai turi interesų, galinčių kelti grėsmę nacionaliniam saugumui, tačiau tie subjektai ar su jais sudaromi sandoriai nebuvo tikrinami pagal NSUSOAĮ nustatytą patikros procedūrą ir Vyriausybė nėra priėmusi sprendimo.

Teisėjų kolegija pažymėjo, kad skirtingai nei patikros pagal NSUSOAĮ sistemą atveju, perkančiosios organizacijos, spręsdamos dėl pasiūlymų pašalinimo VPĮ 45 straipsnio 2¹ dalies 4 ir 5 punktuose nustatytais pagrindais, turi didesnę veikimo laisvę.

Tuo atveju, jeigu pirkimo dokumentuose numatyti pasiūlymų atmetimo pagrindai, analogiškai nurodytiems VPĮ 45 straipsnio 2¹ dalies 4 ir 5 punktuose, ir jeigu paskelbta mobilizacija, įvesta karo ar nepaprastoji padėtis arba Vyriausybė yra priėmusi atskirą sprendimą dėl VPĮ 45 straipsnio 2¹ dalies taikymo, perkančioji organizacija privalo laikytis savo pačios nustatytų pirkimo sąlygų ir negali ignoruoti atitinkamų Vyriausybės sprendimų ar kompetentingų institucijų turimos informacijos, kad VPĮ 45 straipsnis 2¹ dalies 1 ir 2 punktuose nurodyti subjektai neatitinka nacionalinio saugumo interesų (nors tokie sprendimai ir būtų priimti dėl kitų sandorių), bei privalo apsvarstyti šių subjektų pateiktų pasiūlymų atmetimo galimybę.

LApT pažymėjo ir tai, kad nors VPĮ 45 straipsnio 2¹ dalies 4 ir 5 punktuose nustatyti pasiūlymų atmetimo pagrindai siejami ne su savarankiškai pačios perkančiosios organizacijos surinkta informacija, bet su kompetentingų institucijų turima informacija, tačiau įgaliojimai priimti sprendimą dėl pasiūlymų atmetimo suteikti ne Vyriausybei ar kitoms kompetentingoms valstybės institucijoms, bet perkančiosioms organizacijoms, kurios šioje srityje turi didesnę veikimo laisvę nei patikros pagal NSUSOAĮ sistemą atveju. Vadinasi, perkančiosios organizacijos, svarstydamos pasiūlymų atmetimo galimybę aptariamais

pagrindais, privalo užtikrinti, kad jų priimami sprendimai atitiktų bendruosius teisėtumo ir pagrįstumo reikalavimus, nustatytus VPĮ ir kituose teisės aktuose.

Lietuvos apeliacinio teismo 2024 m. spalio 31 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e2A-468-790/2024](#)

Pastaba. Lietuvos apeliacinio teismo apžvalgoje pateikiamos neoficialios procesinių sprendimų santraukos, sudarytos tik siekiant informuoti. Apžvalgoje naudojama nuotrauka iš Artūro Jendovickio archyvų.

Parengė Lietuvos apeliacinio teismo
Teismų praktikos skyrius
Gedimino pr. 40, LT-01503 Vilnius
Tel. 0 706 63 685
apeliacinis@apeliacinis.lt
www.apeliacinis.lt

Vilnius, 2025 m.